

Sygn. akt III AUa 75/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek
Sędziowie	SSA Lena Jachimowska SSO del. Barbara Górka (spr.)
Protokolant	Beata Kłosek

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2015r. w Katowicach

sprawy z odwołania A. D. (1) (A. D. (1))

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego A. D. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 3 listopada 2014r. sygn. akt XI U 531/14

1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. oraz przyznaje ubezpieczonemu A. D. (1) prawo do emerytury od dnia 3 grudnia 2013 r.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz A. D. (1) kwotę 210 zł (dwieście dziesięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

/-/ SSA L. Jachimowska /-/ SSA M. Procek /-/ SSO del. B. Górka

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 stycznia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu A. D. (1) prawa do emerytury

w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu wykonywania pracy górniczej wskazując,

że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, że na podstawie dołączonych do wniosku dowodów uznano za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. 24 lata, 11 miesięcy i 21 dni ogólnego stażu pracy oraz 6 lat, 10 miesięcy i 24 dni stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu : okresu szkolenia w Ochotniczym Hufcu Pracy w B. w okresie od 20 czerwca 1976 r. do 25 lipca 1976 r. (tj. 1 miesiąc i 5 dni), gdyż nie jest to okres wymieniony w art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz okresu zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego w B.

od 29 lipca 1974 r. do 31 sierpnia 1974 r. (tj. 1 miesiąc i 3 dni) na podstawie wpisu

do legitymacji ubezpieczeniowej, ponieważ jak podano, ze świadectwa pracy z tego Przedsiębiorstwa wynika okres zatrudnienia ubezpieczonego od 1 września 1974 r.

do 19 czerwca 1976 r.

Powyższa decyzja została zaskarżona przez ubezpieczonego A. D. (1), reprezentowanego przez pełnomocnika, który wniósł o zmianę decyzji

i przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury oraz zasądzenie na jego rzecz od organu rentowego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podniósł, że ubezpieczonemu do nabycia emerytury brakuje 9/10 dni. Organ rentowy dostrzegł różnicę w zapisie dotyczącym początku zatrudnienia ubezpieczonego w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego

w B. w świadectwie pracy i legitymacji ubezpieczeniowej.

Wskazał, że odwołujący się rozpoczął pracę w wymienionym Przedsiębiorstwie od 29 lipca 1974 r. tak jak na to wskazuje zapis w legitymacji ubezpieczeniowej. Podniósł, że jeżeli przyjąć za miarodajny wpis w legitymacji ubezpieczeniowej, to wówczas jego sumaryczny staż pracy wynosi ponad 25 lat.

Odpowiadając na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji, podkreślając, że na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony wykazał wymagany 5-letni okres pracy górniczej, natomiast udokumentował jedynie 24 lata, 11 miesięcy i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Wyrokiem z dnia 3 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach oddalił odwołanie.

Rozstrzygnięcie w sprawie Sąd pierwszej instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Sąd stwierdził, że niesporne w sprawie było, iż ubezpieczony urodzony (...), w dniu (...). ukończył 57 lat, pozostaje w stosunku pracy, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, nie pobiera żadnego świadczenia z Zakładu, a na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał ponad 5 lat pracy górniczej.

Sporna kwestia sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony A. D. (1) spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania mu emerytury w niższym wieku emerytalnym, przewidziane w art. 184 w zw. z art. 39 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z FUS, zwłaszcza czy posiada 25-letni staż pracy.

Sąd ustalił, że odwołujący się, urodzony (...) posiada wykształcenie zawodowe w zawodzie murarz - tynkarz.

Po ukończeniu szkoły podstawowej w okresie od 1 września 1973 r.

do 30 czerwca 1974 r. odbywał przyuczenie w zawodzie murarz - tynkarz w Ochotniczym Hufcu Pracy dla młodocianych działającym w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w S.. Następnie, na początku lipca 1974 r. przyjechał do B. i zgłosił się do Ochotniczego Hufca Pracy w B..

Tam rozpoczął naukę w przyzakładowej szkole zawodowej - Zasadniczej Szkole Budowlanej dla Pracujących w B. przy Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. (później zakład zmieniał nazwę na Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Budownictwa Miejskiego w B. i Kombinat Budowlany) w zawodzie cieśla, na podstawie umowy zawartej z Przedsiębiorstwem Budowlanym w B.. Nauka trwała od 1 września 1974 r. do 19 czerwca 1976 r. W tym samym okresie, od 1 września 1974 r. do

19 czerwca 1976 r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. Zasadniczej Szkole Budowlanej dla Pracujących przy (...) w B. jako uczeń nauki zawodu, zatrudniony na podstawie umowy o pracę - cieśla.

W okresie nauki i pracy ubezpieczony od poniedziałku do piątku od rana pracował w w/w przedsiębiorstwie budowlanym przez 8 godzin, a po południu uczęszczał na zajęcia szkolne trwające od 4 do 5 godzin.

Nadto Sąd Okręgowy ustalił, że w legitymacji ubezpieczeniowej odwołującego się widnieje zaświadczenie Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Budownictwa Miejskiego z którego wynika, że ubezpieczony był jego pracownikiem już w dniu 29 lipca 1974 r. (pieczęć zakładu pracy w rubryce „Zaświadczenie zakładu pracy o zatrudnieniu pracownika) z datą 29 lipca 1974 r. Obok tej daty widnieje inna pieczęć o treści „ZLZ”.

W okresie częściowo pokrywającym się z nauką i pracą w w/w przedsiębiorstwie tj. w okresie od 12 listopada 1974 r. do 25 lipca 1976 r. ubezpieczony pełnił służbę wojskową w Ochotniczym Hufcu Pracy w B.. W tym okresie ubezpieczony odbył dwuletnie szkolenie w Ochotniczym Hufcu Pracy w B. w ilości 342 godzin.

W książeczce wojskowej brak jest wpisów dotyczących czynnej służby wojskowej odbywanej przez ubezpieczonego i jej form zastępczych, przydziale służbowym, a także ćwiczeniach wojskowych w rezerwie.

Szkolenie wojskowe w OHP odbywało się zawsze w soboty i niedziele i trwało około 6 godzin dziennie. Były to zarówno szkolenia wojskowe jak i nauka. Dzięki temu szkoleniu ubezpieczony nie musiał odbywać czynnej służby wojskowej. Szkolenie odbywało się na terenie OHP, przy czym na zajęcia ze strzelania uczestnicy szkolenia byli dowożeni na strzelnicę z R..

Sąd pierwszej instancji stwierdził, że okres odbywania przez ubezpieczonego szkolenia w Oddziałach Samoobrony w Ochotniczym Hufcu Pracy nie jest okresem odbywania czynnej służby wojskowej albowiem nie spełnia warunków określonych

w art. 47 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL

w brzmieniu obowiązującym w latach 1967-1979, które są konieczne dla uznania danego okresu za służbę wojskową.

Wskazał Sąd, że w sprawie z odwołania ubezpieczonego od decyzji Zakładu z dnia 30 listopada 2012 r. w przedmiocie odmowy przyznania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 10 czerwca 2013 r.

w sprawie sygn. akt XI U 214/13 oddalił odwołanie ubezpieczonego. Wyrok ten zapadł przed ukończeniem przez ubezpieczonego 57 lat. Nadto, ubezpieczony nie wykazał na dzień 1 stycznia 1999 r. 25 -letniego okresu ubezpieczenia i nie rozwiązał stosunku pracy.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że w całości dał wiarę zeznaniom świadków

i ubezpieczonego w zakresie w jakim wskazali tryb i przebieg nauki, pracy i szkolenia

w (...) w B.. Natomiast Sąd nie dał wiary zeznaniom w zakresie w jakim wskazano, że ubezpieczony pracował w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego w B. już od 29 lipca 1974 r. Sąd zaznaczył, że nie wydaje się prawdopodobne, by uczeń z którym jednocześnie zawiera się umowę o praktyczną naukę zawodu rozpoczął pracę

w przedsiębiorstwie zobowiązującym się do szkolenia uczniów szkoły jeszcze przed rozpoczęciem nauki (1 września) i podpisaniem stosownej umowy. Podkreślił Sąd, że nie kwestionując okoliczności, że ubezpieczony przebywał w OHP w B. już od początku lipca 1974 r., nie sposób na podstawie zgromadzonego materiału przyjąć, że już od 29 lipca 1974 r. pracował jako pracownik. Zapis

w legitymacji ubezpieczeniowej, w ocenie Sądu pierwszej instancji, traktować należy jako omyłkę zakładu pracy, gdyż jest on sprzeczny z treścią niekwestionowanego świadectwa pracy wystawionego przez pracodawcę, z którego wynika, że ubezpieczony dopiero od 1 września 1974 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budowlanym w B. Zasadniczej Szkole Budowlanej dla Pracujących przy (...) w B. jako uczeń nauki zawodu zatrudniony na podstawie umowy o pracę.

Co do spornego okresu od 20 czerwca 1974 r. do 25 lipca 1976 r. Sąd pierwszej instancji w całości dał wiarę wyjaśnieniom Wojskowej Komendy Uzupełnień w G. zawartym w piśmie z dnia 7 lipca 2014 r.

W rozważaniach prawnych Sąd pierwszej instancji powołał jako podstawę prawną rozstrzygnięcia art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2, ust. 4 art. 50 a ust. 1, art. 50 e ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 39 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) wskazując, że ubezpieczony nie spełnił wszystkich warunków niezbędnych do przyznania mu wcześniejszej emerytury, a w szczególności nie osiągnął 25 lat pracy.

Apelację od wyroku wniósł odwołujący się reprezentowany przez pełnomocnika, zaskarżając wyrok w całości oraz zarzucając błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Na tej podstawie wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że do okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1 stycznia 1999 r. należy mu zaliczyć okres od 29 lipca 1974 r. do 31 sierpnia 1974 r., co spowoduje, że spełnił sporny warunek wykazania 25 lat ogólnego stażu pracy.

Skarżący nie zgodził się ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, iż wpis o zatrudnieniu pracownika w legitymacji ubezpieczeniowej odwołującego się jest wynikiem omyłki zakładu pracy. W ocenie skarżącego, gdyby wpis był wynikiem omyłki, wówczas przy okazji następnego wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej, który miał miejsce 18 stycznia 1975 r. zatrudniający nadal ubezpieczonego zakład pracy wpis taki niewątpliwie byłby sprostował. Stwierdził skarżący, że zatrudnienie w okresie wakacji na budowie zgłaszającego się jeszcze przed rozpoczęciem roku szkolnego młodego pracownika, nie był czymś niezwykłym, tym bardziej, że odwołujący się skończył wtedy 18 lat. Odnośnie początku zatrudnienia ubezpieczonego w spornym okresie złożyli zeznania świadkowie K. M. i C. W., których zeznania, zdaniem skarżącego, zasługiwały w całości na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującego się zasługuje w całości na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c. w razie uwzględnienia apelacji Sąd drugiej instancji zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy.

Wydając wyrok reformatoryjny Sąd drugiej instancji ma obowiązek dokonania własnych ustaleń faktycznych niezależnie od tego, czy wnoszący apelację podniósł zarzut wadliwości podstawy faktycznej wyroku pierwszej instancji (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2015 r., z dnia 14 maja 2015 r., I CSK 477/14 Lex nr 1765986).

Zarzut skarżącego zawarty w apelacji w przedmiocie błędnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a w szczególności nieprawidłowej oceny wpisów zawartych w legitymacji ubezpieczeniowej skarżącego, w ocenie Sądu drugiej instancji jest zasadny.

Wskazać należy, iż ocena wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej skarżącego dokonana przez Sąd pierwszej instancji w kategoriach omyłki zakładu pracy nie znajduje racjonalnego uzasadnienia, bowiem wpis ten zawiera czytelną datę odnośnie podjęcia zatrudnienia, nie zawiera skreśleń, opatrzony jest pieczęcią ówczesnego pracodawcy, zatrudniającego skarżącego. Nadto, wpis nie był prostowany przez pracodawcę, a w następnej rubryce znajdują się kolejna adnotacja dotycząca przebiegu zatrudnienia A. D. (1).

Dodać należy, iż przesłuchani w sprawie świadkowie, a to K. M. i C. W. złożyli rzeczowe i konkretne zeznania na okoliczność przebiegu zatrudnienia i nauki w spornym okresie.

I tak, przypomnieć należy, że świadek K. M. zeznał m.in.:

„Ja przyjechałem do B. 17 lipca 1974 r. i od razu poszedłem do hufca, w którym przebywał już odwołujący ...Odwołujący przebywał w hufcu w tym okresie...Jak ja przyjechałem do B. to odwołujący się już robił...My zrobiliśmy badania lekarskie i „ciepali” nas po budowach” (vide: akta k. 22 min.00:07:50-00:20).

Z kolei, świadek C. M. zeznał m.in. : „ Jak ja przyjechałem , to on już pracował na budowach w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego. Odwołujący się jak wszyscy pracował na budowach po 8 godzin dziennie. Potem,

we wrześniu, jak zaczęła się szkoła, pracowaliśmy do 13⁰⁰ dwa lub trzy razy w tygodniu...” (vide: akta k.22 min.00:21:02 - 00:27).

Oceniając zeznania świadków, nie można pominąć także wiarygodnych zeznań skarżącego, który konkretnie i rzeczowo przedstawił początki pracy u pierwszego pracodawcy na Śląsku, po przyjeździe na początku lipca 1974 r. Zdaniem Sądu drugiej instancji, należy także zacytować fragment jego zeznań, który jest istotny z punktu widzenia ustaleń faktycznych czynionych na okoliczność podjęcia pracy w (...)

w B.. Otóż, odwołujący się zeznał : Na Śląsk przyjechałem na początku lipca 1974 r. Od razu nas zakwaterowali, bo przyjechałem z bratem A. D. (2). Następnego dnia zgłosiłem się u Komendanta, załatwiłem wszystkie papiery, lekarza i od razu wysłali nas do pracy. Mój pierwszy pracodawca nazywał się (...) w B. i ja tam pracowałem oficjalnie od 29 lipca 1974 r. ...” (vide: akta k. 23 min. 00:30 - 25 - 00:41).

Zdaniem Sądu drugiej instancji, zeznania świadków cytowanych wyżej oraz zeznania skarżącego w pełni korespondują z oryginalnym dokumentem jakim jest legitymacja ubezpieczeniowa odwołującego się, na podstawie której należało przyjąć,

że skarżący podjął pracę już od 29 lipca 1974 r. w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego w B..

Natomiast faktem jest, że pracodawca ten wydał skarżącemu świadectwo pracy potwierdzające, że skarżący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budowlanym

w B. - (...) Szkoła Budowlana dla Pracujących przy (...) B. jako uczeń nauki zawodu zatrudniony na podstawie umowy o pracę - cieśla. Jednakże

w ocenie Sądu drugiej instancji, świadectwo powyższe jest potwierdzeniem faktu podjęcia nauki i pracy (Zasadnicza Szkoła Budowlana dla Pracujących przy (...) B.), co nie wyklucza wcześniejszego podjęcia zatrudnienia przez ubezpieczonego na budowach prowadzonych przez (...) w B.. Tak też było w przypadku skarżącego, który po przybyciu na Śląsk i załatwieniu wstępnych formalności , faktycznie podjął pracę w pełnym wymiarze jako pracownik niewykwalifikowany na budowie.

Wobec tego, nie ulega wątpliwości, że sporny okres zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Budownictwa Miejskiego w B. od 29 lipca 1974 r. do 31 sierpnia 1974 r. (tj. 1 miesiąc i 3 dni) należało doliczyć skarżącemu do

ogólnego stażu pracy wyliczonego przez organ rentowy na 24 lata, 11 miesięcy i 21 dni, co dało ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Skarżący domagał się w apelacji zaliczenia tylko w/w okresu do okresów składkowych i nieskładkowych, co dałoby mu wymagane 25 lat ogólnego stażu pracy, przy ustaleniu, że pozostałe warunki z art. 184 ust. 1 i 2, w zw. z art. 39 ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) spełnił.

Sąd drugiej instancji ustalenia faktyczne w przedmiocie charakteru pracy i zakresu obowiązków skarżącego w okresie od 29 lipca 1974 r. do 31 sierpnia 1974 r. oparł na materiale dowodowym zgromadzonym przez Sąd pierwszej instancji, jednakże odmiennie ocenił zeznania cyt. wyżej świadków oraz wpis w oryginalnej legitymacji ubezpieczeniowej skarżącego, uznając ten wpis za prawidłowy, odpowiadający rzeczywistej dacie podjęcia pracy przez ubezpieczonego A. D. (1) na Śląsku.

Skarżący w apelacji nie kwestionował drugiego okresu spornego, którego Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił do ogólnego stażu pracy, stąd zbędne jest powtarzanie argumentacji Sądu pierwszej instancji co do okresu szkolenia w Ochotniczym Hufcu Pracy w B., której prawidłowo nie zaliczono jako okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Skoro, odwołujący się ukończył wymagany wiek dnia (...) r., posiadał wymagany okres pracy górniczej (5 lat), wykazał do 31 grudnia 1998 r. - 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych - w toku postępowania przed Sądem, zatem spełnił warunki niezbędne do przyznania mu wcześniejszej emerytury określone powołanymi wyżej przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2013 r. poz. 1449 ze zm.).

W tym stanie rzeczy, Sąd drugiej instancji uznał apelację za uzasadnioną i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach oparto na przepisie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw.

z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - (tekst jedn. Dz. U.

z 2013 r. poz. 430).

/-/ SSA L. Jachimowska /-/ SSA M. Procek /-/ SSO del. B. Górka

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek